

UMETNOSTNA RAZSTAVA
JAKOPIČEV PAVILJON

BOŽIDAR
JAKAC
KOLEKCIJA
AFRIKA

LJUBLJANA
16. XII. 1928 — 6. I. 1929

UMETNOSTNA RAZSTAVA
JAKOPIČEV PAVILJON

BOŽIDAR
JAKAC
KOLEKCIJA
AFRIKA

L J U B L J A N A
16. XII. 1928 — 6. I. 1929

EMETNOŠTVA RAVSTAVA
FAKOPICEV PAVILION

BOŠTIDAR
JAKAKAC
KOLEKCIJA
AFRIKA

AMALU LULU
SSOITIS - 8 - 1111

J 6100/4948

0

M

Ob desetletnici moje prve razstave

1 9 1 8 — 1 9 2 8

MOJA LETOŠNJA POT PO AFRIKI

Iz mračnih, deževnih aprilskih dni sem zbežal preko solnčne Italije na francosko rivijero v Cannes in odtod v Marseille, odkoder sem 2. maja ob solnčnem zatonu odplul z velikim parnikom „Gouverneur Général Grévy“ tja doli na jug v domovino žgočega solnca in globokih neskončnih moči, v — Afriko.

Eno noč, en dan in še eno noč smo se gugali na valovih Sredozemskega morja. Ko pa je zarja dramila jutro, smo v dalji spoznali zemljo in v vzhajajočem solncu so zablestela bela mesta črne Afrike.

Spomnil sem se vzhičenega drhtenja, ki me je obšlo, ko sem prvič — pred tremi leti — zagledal obal in čudno mi je bilo pri srcu. Prihajal sem kot znanec. Vračal sem se kot od včeraj. In res — srečal sem ljudi kot takrat in bili so mi prijatelji.

Tunis „beli plašč prorokov“, kot ga imenujejo Arabci, je veliko obmorsko trgovsko mesto, ki šteje 200.000 prebivalcev. Evropski del mesta se ponaša s krasnimi, širokimi avenuejami in ima popolnoma pariški videz. Svet zase pa je arabski del: staro obzidano mesto Medina. Tu vrvi življenje v pestrih barvah v še bolj pestrih „sukih“, t. j. pokritih trgovskih ulicah, ki je vsaka svoji obrti posvečena. Ponosne arabske postave in bele žene s črnimi maskami vro po teh ozkih in zverženih, po južnih sadežih dišečih tesnih in ulicah.

Po ugodnem naključju me je bogat Arabec povabil na svoj dom, kjer sem v bajno lepi palači slikal odkrite haremske lepote. Le žal, da je moralo ostati vse za obzidjem.

Kolonade, fajanse, vodometi in bogate pestre obleke kot v tisoč in eni noči.

Od tod sem obiskal Bizerto, na severnem rtu Tunizije, staro sloveče mesto, kjer počivajo kosti naših narodnih borcev. Ogledal sem si francoski arzenal v Ferryvilleu, kopališče v tuniškem zalivu Hamman-Lif in bejevo rezidenco La Marsa, kjer sem bil v gosteh pri znanem holandskem slikarju, milijonarju Nardusu, ki biva v krasni vili iz rdečega marmorja.

Od tod sem se napotil v Kairoan na arabski narodni praznik. Mesto leži sredi puščave. „Belo mesto sto kupol“ je bilo svečano okrašeno in se razživilo v vrenju in kipenju pisanih množic iz cele dežele in še iz centralne Sahare.

Saj pa je to mesto sveto — „Meka mahreba“ (zapadni islam).

Ponosita velika mošeja Sidi Okba s svojim prostranim dvorom, obrobljenim z dvojnimi vitkimi stebri in z masivnim, monumentalnim trodelnim minaretom, je mogočno kraljevala nad silnim, dolgim nazobčenim obzidjem, kjer so se vrstile zastave in se gnetli gledavci. Pod njim pa so se zgrinjale nepregledne množice, ki so prišle na največjo slovesnost v letu, na bojne tekme najizurjenejših jahačev iz vseh delov Tunizije, v bogatih, pestrih oblačilih, na „Fantasia“.

Ko je stopil na tribuno na skali guverner, je dal top znamenje in že se je v oblaku prahu iz male vzpetosti pripodila tolpa pestrih jezdecev v tisoč barvah, ki jih je solnce še postoterilo. Čudno skovikanje žen okrog in na obzidju je spremljalo divjanje in streljanje. Sledile so razvratne akrobacije posameznikov, s presenetljivim videzom so odigrali napad na karavano. A že se je nagnilo solnce v

zaton, ko so zaključili igre. Tisočere množice so razvnete valovale nazaj v mesto. Tu pa so nas čakala spet nova presenečenja. V mošeji Abd el Kader je bila bogata razstava preprog. Na strehi so čepele žene kot črni in beli golobi. Pričela se je seansa islamske fakirske sekte Aïssauas. Med divjim ritmom petja in bobnanja so si nabadali dolge osti, požirali žive žabe, škorpijone, črepine in žeblice, viseli čez ostrine mečev...

Zvečer pa so tekmovala najizbranejše tuniške plesalke, prepevaje nežne in divje razžarjene ljubavne pesmi. Ko sem odhajal se je že globoka, neskončna noč razgrinjala čez belo mesto. Še enkrat sem bil tu, toda v dneh samote in tišine. Potem pa sem se odpravil proti jugu preko izsušenega gorovja, preko neizmernih puščav, kjer je paleča vročina izsrkala vse življenje, tja do poslednje železniške postaje v Sahari, v Tozeur sredi obširne krasne oaze ob nepreglednem suhem, slanem jezeru „Šot el džerit“.

Slikal sem v neznosni vročini od jutra do noči, 47° do 49° v senci je izsuševalo pot z obraza in telesa. Sam ali pa v spremstvu spahija sem blodil po pesku in po palmovem gozdu.

Nekaj Evropecev, vse drugo sami Arabci in Kabili, celo Tuaregi pridejo tuptatam iz divjega Hoggarja.

Nekega dne me je avto potegnil preko krajev peščenih pust in fate morgane v Nefto, zadnjo veliko oazo pred neskončnostjo peščenega oceana.

Tu sem našel svet najčudovitejše barvne lepote. Mali bazen se imenuje „veliko jezero“. Voda je tu bogastvo, življenje, vse. Samum preti, napada, divja, ruši, rjove, besni, hoteč uničiti vse, česar ni zapeljala fata morgana. — Žal, da sem utegnil ostati tu samo štiri ure. Na vso moč sem delal, kljub silni vročini, samo, da bi ohranil na pa-

pirju silno doživetje te pokrajine. Pa bilo je že v zadnjih dneh meseca junija in bil sem že poslednji tujec.

Vrnil sem se v Tozeur, kjer sem že prvo uro po naključju slišal — slovensko govornico, našel dobrih prijateljev in romarjev puščave. V čudovitih puščavskih nočeh, posejanih z velikimi, bleščečimi dragulji na nebu, je odmeval ritem derbuke (bobna) in lahno utripanje beduinske pesmi. V daljavi so lajali kabilski psi s čudno suhotnim glasom.

V prostranstvo zvezdne noči je zazvenela visoka, monotona pesem mujezina: „Allahu akbar aškadu Allah ilaha il Allah u aškadu anna Mohammeda rasul Allah.“ („Bog je velik, ni pa boga izven Alaha in Mohamed je njegov prerok.“) Nikoli ne bom pozabil teh večnostnih noči, teh večernih zgočih žarenj nad puščavo med palmami.

Po enajstdnevem mrzličnem delu sem zapustil Tozeur in drveči vlak me je preko Gafse odpeljal spet k morju. Ustavil sem se v obmorskem mestu S f a k s u, v stari trgovski, arhitektonsko izredno zanimivi postojanki, z biblično lepim, nenavadno visokim nazobčenim obzidjem. Od tu sem krenil še enkrat proti jugu do zadnje postaje obmorske linije, v oazo G a b e s v mali Sirti. Srečaval sem stare znance. Stregel mi je še isti Arabec kot nekdanj. Temperatura je padla na 36° v senci. Mesto je zgrajeno na razvalinah stare utrdbe. Bil sem že utrujen in od vseh naporov skoro bolan, zato sem nekaj dni počival ter se predajal gledanju neugnanega življenja morja, ki je prav tu pred davnimi tisočletji zalilo bajeslovno mesto Atlantis. Spomladi jih je to odkritje presenetilo, jeseni so začeli z izkopavanjem. Nato sem se vrnil preko Sfaksa—El Džema—Suse — v Tunis. Še dva tedna sem bival tu v družbi izredno naklonjenega mi tajnika norveškega konzulata

Trigvea Berga, ki me je uvedel v tuniški umetniški krog in v hiše odličnih priseljenih Švedov in Norvežanov. Obiskal sem bližnjo Kartago — feničanski Kart-Hadžat — groblje tega nekdanj tako ogromnega mesta. Še danes so ceste dobesedno posejane s kamenčki iz mozaikov. Le še ostanki templov, stebrov, gledališča, cirka... vse te nekoč silne spomenike človeške tvornosti prerašča osat, beduinka pase velbloda in stika za starim denarjem. Na hribu Birsa kraljuje ogromna katedrala sv. Louisja, dom belih očetov kardinala Lavigerieja.

Križ se sveti nad razvalinami in zbor pobožnih pesmi odmeva — vsenaokrog morje islama — polumesec.

BOŽIDAR JAKAC.

A F R I K A

P a s t e l i

T u n i s

1. Mošeja Sidi-Youssef
2. Rue Sidi ben-Arus
3. V Tunisu
4. Bab - el - Kader
5. Rue des Juges
6. Marabu
7. Vodnjak
8. Večer v Tunisu priv. last
9. Bab Suika
10. Manuba, tuniško predmestje
11. Večer v Manubiji I. priv. last
12. Večer v Manubiji II.
13. V žarenju
14. Na ulici v Tunisu
15. Kotiček v Manubiji
16. Midah, razvaline arabske palače
17. Agava
18. Kuba, arabska palača v parku
19. Mabruka
20. Fatuma I.
21. Fatuma II.
22. Beduin
23. Sidi - Bou Saïd
24. Sidi - Bou - Saïd v večeru
25. Sidi - Bou - Saïd v večeru priv. last
26. Poslednja luč

27. Večer v Kartagi (St. Monique) priv. last
 28. La Marsa
 29. Beja
 30. Mala Arabka Beja iz Ariane priv. last
 31. Odhod Arabcev v Meko
 32. Na vozu
 33. Noč v Sidi - Bou - Saïdu
 34. Žene v mraku
 35. Arabec z nageljnom

K a i r o u a n

38. Mošeja Amor Abbada ali Mošeja mečev
 39. Na dvoru velike mošeje Sidi - Okbe
 40. Večer v Kairouanu
 41. Arabski praznik v Kairouanu (mošeja Bab - el -
 Kader) priv. last
 42. Arabske žene na strehi mošeje I.
 43. Arabske žene na strehi mošeje II.
 44. Bojne igre ali „Fantasia“.
 45. Arabska plesalka I.
 46. Arabska plesalka II.

O a z a T o z e u r

47. Trg
 48. Place Canova
 49. Tozeur v večeru
 50. Gharaman
 51. El ued v oazi
 58. Popoldan v oazi
 59. Perice
 60. Jutro v oazi
 61. Pozen popoldan v oazi

62. Pred nočjo (Marabu Ibn - Šabat)
63. Večer v palmah
64. Žarenje
65. Preden pade noč na puščavo
66. Saharska pokrajina Ras el Aïn = Skala ob studencu
67. Aïn Kebir v poldnevu
68. Poslednji pramen na mošaji Abid Lakhdar
69. Zamorec Belgasen ben Saad
70. Muhamed
71. Male beduinke
72. Eldžija in Amar
73. Mlad beduin
74. Ali ben Mohamed ben Brahim
75. Sliman ben Tahar
76. Marabu I. priv. last
77. Na robu oaze
78. Zamorček Bubaker
79. Marabu II.
80. V senci palme

O a z a E l - H a m m a (D ž e r i d)

81. Aïn - Šuan = Vroči vrelci priv. last
82. V solnčnih pramenih

O a z a N e f t a

83. El - ued
84. „Veliko jezero“
85. „La Corbeille“
86. Nefta v poldnevu priv. last

O a z a G a b e s

87. El - ued priv. last
88. V večerni luči
89. Večerno solnce
90. Gabeško morje
91. Na robu puščave — Šenini priv. last

R i s b e

92. Arabček Muhamed rdeča kreda
93. Dvor v Kairouanski mošeji Sidi Sahab r. k.
94. Spahi r. k.
95. Gebzija r. k.
96. Aiüša r. k.
97. Zamorka r. k.
98. Deklica iz Nefte r. k.
99. Manuba r. k.
100. Troglodit r. k.
101. Star Arabec iz Tozeura r. k.
102. Iz Tozeura r. k.
103. Mala zamorka Mabruka r. k.
104. Pri studencu r. k.
105. Ulica v Sfaksu r. k.
106. V Tozeuru r. k.
107. Ob potoku v Oazi r. k.
108. Samotna ulica v Tunisu r. k.
109. Na robu r. k.
110. Tri palme r. k.
111. Ain - Kebir r. k.
112. Iz Nefte r. k.

113. Ob izvirkih	r. k.
114. Troglodit pred svojo špiljo	r. k.
115. Arabski godci	r. k.
116. Kjer se stapljata puščava in morje	r. k.

Skice iz Tunisa

117. Arabci odhajajo v Meko	črna kreda
118. Ulice v Tunisu	č. k.
119. Stara luka v Kartagi	č. k.
120. Na grobljah Kart - Hadžata (Birsá)	č. k.
121. Skice iz Bizerte	
122. Noč v Sidi-Bou-Saïdu	

Skice iz Kairouana

123. Arabske plesalke	
124. Žene na strehi mošeje	
125. Iz Tozeura	
126. Fosfatsko gorovje pri Metlaouiju	
127. Iz Gabesa	

D O M A

I z G o r j a n c e v

218. Pri svetem Miklavžu pasteli
129. Mežnarija pri svetem Miklavžu
130. Bendurjevka
131. Pri krvavem kamnu
132. Na Opatovi gori
133. Gorjanske bukve v večeru priv. last
134. Iz Miklavževe line v jutru
135. Ko se podijo megle

N o v o m e s t o

136. Samostan
137. Večer z marofa
138. Kotiček
139. Semenj
140. Jesen
141. Spomladi (Kandija)
142. Skozi gozdiček
143. Hiša
144. Poldan
145. Znamenje
146. Na Dolenjskem

147. Portret ge. M. G. priv. last

J. BLASNIKA NASL. V LJUBLJANI
ODGOVOREN: MIHAEL ROŽANEC